

Bijlage 1 Een overzicht van de acties van het project Regeldruk Aanpak (RAP)

In dit overzicht vindt u belangrijke en lopende RAP-acties, onderverdeeld in zes *thema's*:

- cliënten beter informeren,
- minder registratieverplichtingen,
- toegankelijker maken ICT,
- minder en eenvoudiger indiceren,
- aanpak regeldruk in de jeugdbescherming,
- slimmer werken.

1 Cliënten beter informeren

Uit de nulmeting van het project RAP, onder ruim 200 cliënten en bijna 550 professionals, bleek dat cliënten niet goed worden geïnformeerd over het indicatieproces en het hulpverleningstraject. Ook moeten zij vaak opnieuw hun verhaal vertellen. Hier zijn de volgende drie initiatieven op ingezet.

A. Project Cliënten op Weg

Om cliënten beter te informeren financier ik het project 'Cliënten op weg' van de MOgroep Jeugdzorg en het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg (LCFJ). Een belangrijk product van 'Cliënten op Weg' is de digitale cliëntenroute voor zowel jongeren als voor ouders. Deze informeert cliënten over mogelijke routes in de jeugdzorg en over hun rechten en plichten. Hierdoor weten cliënten beter wat hen te wachten staan in het zorgtraject. De tekst is getoetst op begrijpelijkheid door jongeren en ouders en er heeft een juridische toets plaatsgevonden. In september 2010 wordt de gebruiksvriendelijke website gelanceerd. Daarnaast zijn eind 2009 twee modules voor de Cliënttevredenheidstoets ontwikkeld. Hiermee kan Bureau Jeugdzorg structureel en gericht onderzoeken of de informatieverstrekking (rondom indicatiestelling) en besluitvorming duidelijk overkomt bij hun cliënten.

B. Via Regelhulp.nl sneller bij de juiste hulpverlener

Jeugdigen en ouders vinden het niet eenvoudig om in de jeugdzorg hun weg te vinden of bij de juiste hulpverlening uit te komen. Ook is niet altijd duidelijk wat de mogelijkheden zijn. De bestaande website www.regelhulp.nl wordt daarom uitgebreid met informatie over jeugdzorg. Op deze site kunnen ouders, verzorgers en jeugdigen belangrijke voorzieningen en organisaties op het terrein van (jeugd) zorg en sociale zekerheid vinden. Regelhulp werkt met life events: herkenbare situaties voor de cliënt die een kapstok vormen voor alle relevante voorzieningen in die situatie. De cliënt heeft dus geen kennis nodig van het aanbod van organisaties en hoeft zelfs niet van tevoren te weten bij welke organisatie hij moet zijn. Naast organisaties als UWV en CIZ zijn op dit moment al ruim 300 gemeenten aangesloten op Regelhulp. Het doel is dat eind dit jaar alle gemeenten zijn aangesloten.

C. Hulp bij privacydilemma's

Professionals nemen vaak niet de ruimte die de wet biedt op het gebied van privacy en informatie delen. Onbekendheid met de mogelijkheden die

privacyregelgeving biedt is een belangrijke reden. De privacywegwijzer (www.privacywegwijzer.nl) geeft professionals in de jeugdzorg handvaten bij het maken van een goede afweging voor het delen van informatie. Daarnaast bestaat bij hen behoefte aan twee aanvullende producten. Een handreiking die helder uiteenzet hoe men op lokaal niveau een verantwoorde afweging kan maken bij privacyvraagstukken en welke informatie men mag en kan delen. En een *handzaam privacytool* waarin kort, krachtig en begrijpelijk de kernvragen bij de belangenafweging rond gegevensuitwisseling worden weergegeven. Een instrument dat de professional altijd bij zich kan dragen. Deze producten worden op mijn initiatief ontwikkeld en najaar 2010 opgeleverd. Voor de implementatie wordt aangesloten bij regionale bijeenkomsten die de VNG en enkele beroepsorganisaties samen met Jeugd en Gezin dit najaar organiseert.

3 Minder registratieverplichtingen

De top tien van regeldrukveroorzakers volgens professionals telt vijf knelpunten die te maken hebben met registratieverplichtingen.

A. Beter, Anders en Minder

Ik ben ervan overtuigd dat de vraag naar beleidsinformatie op alle niveaus Beter, Anders en Minder (BAM) kan. In het project BAM werk ik samen met het IPO en de MOgroep Jeugdzorg aan de verbetering van beleidsinformatie in de jeugdzorg. Samen bepalen we welke informatie echt nodig is en welke items wel worden uitgevraagd, maar niet of nauwelijks worden gebruikt. Begin dit jaar is met alle partijen een nieuw rapportageformat vastgesteld waarin 45% minder items uitgevraagd worden bij Bureau Jeugdzorg dan nu het geval is en leidt tot 22% minder registraties voor de professionals. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het verminderen van de ervaren regeldruk.

De nieuwe beleidsinformatie vereist een aanpassing van de relevante Algemene Maatregel van Bestuur. Het nieuwe rapportageformat zal voor het eerst gebruikt worden in 2011. Door het project BAM zullen Bureau jeugdzorg en zorgaanbieders op een eenduidige en minder belastende manier de beleidsinformatie van de provinciale jeugdzorg aanleveren.

B. Nog maar één verantwoordingsdocument; Jaardocument Jeugdzorg

Voor het verminderen van de verantwoordingsinformatie wil ik aansluiten bij de verantwoordingssystematiek voor zorginstellingen in de cure en de care (Jaardocument Zorg). Vooral voor de instellingen die nu al het Jaardocument Zorg moeten indienen omdat zij Zvw-zorg, jeugdzorg en AWBZ-zorg combineren, zal de registratielast aanzienlijk verminderen. Met alle veldpartijen werk ik toe naar de invoering van de nieuwe systematiek per 2012 of uiterlijk 2013.

4 Toegankelijker maken ICT

De slechte toegankelijkheid van de ICT staat volgens de nulmeting op nummer twee in de knelpuntenlijst van de professionals.

De MOgroep Jeugdzorg heeft begin 2009 een A-team (automatiseringsteam) geformeerd dat op locatie ICT oplossingen biedt voor de ervaren knelpunten in de registratiesystemen van Bureaus Jeugdzorg. Dit traject is onderdeel van het door mij gefinancierde project 'Zicht op ieder kind'. Het A-team heeft het afgelopen jaar ICT-ergernissen van medewerkers van Bureau Jeugdzorg opgelost. Uit de evaluatie van het A-team blijkt dat de Bureaus Jeugdzorg zeer positief zijn over het A-team zelf, het proces en de kwaliteit van het geleverde werk. De Bureaus Jeugdzorg waarderen het werk van het A-team met een cijfer tussen de 7 en de 9. De evaluatie en de ICT oplossingen zijn opgenomen in een catalogus. Enkele voorbeelden van ICT oplossingen zijn:

- Medewerkers kunnen nu alle cliënten in één caseloadoverzicht aanvinken en daarna met één handeling deze cliënten overzetten naar een collega (bijvoorbeeld in het geval van ziekte). Vroeger moest dit per dossier gebeuren.
- Zoeken in teksten van contactjournaals was niet mogelijk waardoor het veel tijd kostte om bepaalde informatie terug te vinden. Het A-team heeft een zoekfunctie ontwikkeld waarmee snel en eenvoudig in de teksten van contactjournaals gezocht kan worden.
- Er is een koppeling gemaakt in het jeugdzorgnet met het Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Resultaat is dat de GBA gegevens van cliënten automatisch worden opgehaald en vastgelegd in het registratiesysteem van Bureau Jeugdzorg. Dit scheelt medewerkers veel extra invoerwerk.

De intelligente formulieren module is het tweede onderdeel binnen het project 'Zicht op ieder kind'. Met de formulierenmodule kunnen medewerkers van Bureaus jeugdzorg gegevens (veelal teksten) die in het ene formulier zijn ingevoerd eenvoudig opnieuw gebruiken in het andere formulier. Dit scheelt dubbel invulwerk. Inmiddels zijn de formulieren geüniformeerd en gedigitaliseerd. De implementatie van de intelligente formulieren module loopt echter niet volgens planning. Ik bezie met de MOgroep Jeugdzorg hoe we hier vaart in kunnen brengen.

5 Minder en eenvoudiger indiceren

Professionals en cliënten geven aan dat de procedures rond indicatiestelling omslachtig en tijdrovend zijn. Dit is ook bevestigd in de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg. De mate van gedetailleerdheid sluit bovendien niet aan bij de problematiek van de jeugdige die sterk in de tijd kan fluctueren. Daarom heb ik in de kabinetsvisie voorgesteld om de indicatiestelling te vervangen door het inschakelen van gespecialiseerde zorg door het Centrum voor Jeugd en Gezin. Tot die tijd zet ik mij in om de procedure van de indicatiestelling te vereenvoudigen en mogelijkheden te bieden om ambulante zorg zonder indicatie te ontvangen.

A. Schrappen duur en omvang

Indicatiestellers geven aan dat zij niet altijd even goed in staat zijn de duur en de omvang van een zorgtraject goed in te schatten. De zorgaanbieder doet het

daarom vaak opnieuw. Hier wil ik een einde aan maken. Sinds 1 januari 2010 is het niet langer nodig om de omvang van de zorg te indiceren. Daarnaast wil ik de indicatiestelling vereenvoudigen door het schrappen van de duur van de zorg (behandelduur). De wetwijziging die hiervoor nodig is, loopt als nota van wijziging mee met het wetsvoorstel Centra voor jeugd en Gezin dat ik op 18 mei 2010 naar uw Kamer heb gestuurd (DWJZ/SWW- 3003222). Aangezien de plenaire behandeling van het wetsvoorstel is aangehouden, is nog niet bekend wanneer de wetwijziging in werking zal treden.

B. Schrappen verplichte toets gedragswetenschapper in het vrijwillig kader

Professionals vinden de eis dat het indicatiebesluit pas mag worden vastgesteld nadat het besluit is getoetst door een gedragswetenschapper niet voor alle cliënten noodzakelijk. Dit leidt tot oponthoudt en onnodige bureaucratie. Ik heb daarom de verplichting losgelaten dat toetsing door de gedragswetenschapper in alle gevallen plaatsvindt. De verplichte toets in het vrijwillig kader is sinds 1 januari 2010 niet langer noodzakelijk.

C. Meer provinciale ambulante jeugdzorg zonder indicatie

Het is niet langer altijd noodzakelijk om voor ambulante zorg een indicatiebesluit op te stellen. In het Afsprakenkader 2010-2011 (JZ/GJ-2971322) tussen mij en het IPO is opgenomen dat provincies het mogelijk maken dat zorgaanbieders - met tussenkomst van Bureau Jeugdzorg- ambulante jeugdzorg *zonder* indicatiebesluit leveren. Zo kan sneller de zorg starten die voor cliënten nodig is.

6 Aanpak regeldruk in de jeugdbescherming

Een beroepsgroep die veel regeldruk ervaart zijn de gezinsvoogdijwerkers. Binnen het project RAP krijgt deze beroepsgroep daarom speciale aandacht. In aanvulling op de hierboven genoemde acties, onderneem ik samen met de sector het volgende.

A. Minder herindicaties bij machtiging uithuisplaatsing

Wettelijk is bepaald dat het indicatiebesluit vervalt als de machtiging uithuisplaatsing afloopt (artikel 3, vierde lid, Wet op de jeugdzorg). Een machtiging uithuisplaatsing wordt vaak voor drie maanden opgelegd, dit betekent dat een gezinsvoogd na drie maanden een nieuw indicatiebesluit moet opstellen. Dit kost veel tijd. Op het meldpunt Regeldruk hebben gezinsvoogden melding gemaakt van de bureaucratie die wordt veroorzaakt door de koppeling tussen de geldigheidstermijn van het indicatiebesluit en de termijn van de machtiging uithuisplaatsing.

Dit knelpunt wordt opgelost. Door de duur uit het indicatiebesluit te schrappen, vervalt ook deze koppeling tussen de geldigheidstermijn van het indicatiebesluit en de machtiging uithuisplaatsing. Dit voorstel voor een wetwijziging ligt nu voor behandeling in uw Kamer. Dit betekent een lastenvermindering voor de gezinsvoogden omdat zij minder vaak nieuwe indicaties hoeven op te stellen. De vervaltermijn van een machtiging uithuisplaatsing van drie maanden (artikel 1: 262 lid 3 Burgerlijk Wetboek), zal onveranderd blijven.

B. Uitkomsten expertmeeting Deltamethode

De gezinsvoogden vinden de Deltamethode waardevol, zo blijkt uit de expertmeeting. Dit wordt ondersteund door de uitkomsten van de evaluatie van de Deltamethode. Hieruit blijkt dat methodisch werken volgens de Deltamethode de ondertoezichtstelling met meerdere maanden verkort en de kans op een uithuisplaatsing van een jeugdige halveert. Dat zijn mooie resultaten. Een ander positief resultaat is dat 53% van de teamleiders van mening is dat de kwaliteit van de dossiers is vergroot.

Uit de evaluatie komt ook naar voren dat 60% van de teamleiders vindt dat de administratieve handelingen zijn toegenomen met het gebruik van de Deltamethode. Vooral het schrijven van het Plan van Aanpak, het bijhouden van een actieagenda en het invullen van vragenlijsten over de veiligheid van de onder toezicht gestelde jeugdige. Gezinsvoogdij-instellingen hebben hierin een zekere vrijheid, waardoor verschillen zijn ontstaan in de uitvoering van de Deltamethodiek. De manier waarop de methode in de dagelijkse praktijk wordt gebruikt en de wijze waarop instellingen omgaan met de formulieren is een belangrijke regeldruk verhogende factor. Uit de evaluatie en de expertmeeting blijkt bij gezinsvoogden dan ook een uitdrukkelijke behoefte en noodzaak te bestaan van *een uniforme uitvoering van de methode*.

Daarnaast vind ik het van belang om te benadrukken dat het zich eigen maken van een nieuwe werkmethode een gevoel van 'regeldruk' met zich meebrengt. Het structuren van het werk door het introduceren van deze wetenschappelijk gevalideerde, en met anderen gedeelde werkwijze, brengt extra handelingen met zich mee. Dit moet echter gewogen worden in het licht van de opbrengst van de Deltamethode. Deze gevoelde regeldruk zal mettertijd afnemen.

Kortom, uit resultaten van de evaluatie, de quickscan en de expertmeeting blijkt dat het werken volgens de Deltamethode *positieve effecten heeft op de kwaliteit van de hulpverlening*. Dezelfde onderzoeken laten echter zien dat dit nog niet in alle gevallen tot een verlaging van de ervaren regeldruk bij gezinsvoogden heeft geleid. De uniformering van de methode zal nog tot verbetering leiden. Daarom zal ik, in overleg met de MOgroep Jeugdzorg, bezien in hoeverre landelijke uniforme uitvoering van de methode geborgd kan worden. Voorst zal, wat ik hierboven als verklaring geef, ook leiden tot een verlaging van de ervaren regeldruk. Bij de verdere borging en ontwikkeling van de methode blijft ervaren regeldruk een aandachtspunt.

C. Meer duidelijkheid over gekwalificeerde gedragswetenschapper

Zoals in paragraaf 5 staat vermeld dat de verplichte toets van een gedragswetenschapper in het vrijwillige kader is komen te vervallen. In het gedwongen kader blijft de verplichte toets wel noodzakelijk. Gezinsvoogden en indicatiestellers hebben op het meldpunt Regeldruk aangegeven dat zij regeldruk ervaren rond de inzet van de gekwalificeerde gedragswetenschapper. Naar aanleiding van deze meldingen heb ik een inventarisatie in het werkveld (Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming, provinciale jeugdzorgaanbieders,

en een aantal kinderrechtshouders) uitgevoerd. Zodoende zijn de oorzaken van de knelpunten achterhaald en is onderzocht wat mogelijke oplossingen zijn voor het verlagen van de regeldruk.

Uit de inventarisatie bleek de ervaren regeldruk samen te hangen met een aantal onduidelijkheden. Zo was niet altijd duidelijk wanneer een gedragswetenschapper een 'gekwalficeerde' gedragswetenschapper is en wat wordt verstaan onder de 'onafhankelijkheid' van een gekwalficeerde gedragswetenschapper. In de dagelijkse praktijk zijn reeds oplossingen tot stand gekomen voor meerdere knelpunten. Deze oplossingen (best practices) zijn geschikt voor bredere verspreiding. Om de bestaande misverstanden op te helderen en goede praktijkvoorbeelden te verspreiden, heb ik het veld op 5 juli 2010 per brief geïnformeerd (JZ/GJ-2992005). Hierdoor zullen professionals meer ruimte ervaren in het uitvoeren van hun werk.

D. Snellere informatievoorziening voor deelnemers casusoverleg

Om snel en zorgvuldig besluiten te kunnen nemen over de inzet van een kindbeschermingsmaatregel moet de benodigde informatie tijdig voor handen zijn. Het project informatiemanagement richt zich op het verbeteren van de informatievoorziening in de jeugdbeschermingsketen. Een belangrijk product is het ondersteunende systeem van het casusoverleg bescherming, genaamd COBOS. Met dit systeem hebben alle deelnemers aan het casusoverleg bescherming zicht op de relevante en actuele casus- en kindinformatie, waardoor de besluitvorming over en de toedeling van een casus effectief en efficiënt verloopt. Sinds september 2009 wordt elk casusoverleg ondersteund door COBOS, dat zorgt voor snelle informatievoorziening aan alle deelnemers.

7 Slimmer werken

Uit de nulmeting blijkt dat de ervaren regeldruk in de jeugdsector slechts voor een deel wordt veroorzaakt door wet- en regelgeving. Veel bronnen van regeldruk zijn terug te voeren op de eigen organisatie van instellingen. Het project RAP helpt professionals, cliënten en instellingen door kennis te nemen van goede voorbeelden van anderen en zich bewust te worden van werkwijzen die meer ruimte creëren voor de professional.

A. Landelijke ontregelconferentie op 2 december 2010

Het veld heeft het initiatief genomen om op 2 december 2010 een ontregelconferentie te organiseren. Op de conferentie zullen goede voorbeelden, die zorgen voor meer ruimte en regie voor cliënten en professionals in de jeugdzorg, centraal komen te staan. Deze en andere goede voorbeelden worden gebundeld en komen tijdens de conferentie op ludieke wijze beschikbaar voor de jeugdzorg. Het ministerie van BZK maakt dit mogelijk.

Bijzonder is dat de conferentie wordt georganiseerd door het LCFJ (Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg), de Belangenvereniging Medewerkers Jeugdzorg (BMJ), de MOgroep Jeugdzorg en Jeugd en Gezin samen. Dit is een vervolg op de succesvolle BJM-dag van 4 november 2009 'Minder Werklast, Meer Werklust'. Ook deze bijeenkomst werd ondersteund door Jeugd en Gezin.

B. Slimmer werken: hoe beklijft Doorbraak?

Vorig jaar is de motie van Dezentjé Hamming-Bluemink c.s. (29 815, nr. 195) aangenomen. De motie roept op om de Doorbraakmethode actief te bevorderen in de jeugdzorginstellingen in Nederland. Ik zet mij hiervoor in en streef ernaar afspraken te maken met de financiers van de jeugdzorginstellingen en de provincies.

Doorbraakprojecten zijn gericht op snel, adequaat en onbureaucratisch werken. Ervaringen met de Doorbraak-methode bij Bureau jeugdzorg en de recente spectaculaire resultaten bij de Jeugd-GGZ tonen aan dat slimmer organiseren van de zorg een grote bijdrage kan leveren aan de aanpak van de wachtlijsten én het verminderen van regeldruk. De ervaring leert echter dat de toepassing van deze methoden niet goed in organisaties beklijven en de resultaten niet blijvend zijn. Daarom heb ik het kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO gevraagd om te onderzoeken wat er nodig is om *blijvend* succes te boeken met Doorbraak. Het CBO kwam tot de volgende voorwaarden:

1. een gezamenlijke ambitie van professionals en management om de zorg slimmer te werken;
2. veranderingsbereidheid op alle niveaus (positieve leercultuur);
3. eenduidige meetbare doelstellingen;
4. tussentijds resultaten zichtbaar maken (meten is weten);
5. voldoende capaciteit en middelen.

De bevindingen van het CBO zullen worden omgezet in een handleiding die breed in de jeugdzorg wordt verspreid en houvast geeft aan instellingen bij het invoeren van methoden om slimmer te werken.

C. Provinciale actieplannen regeldruk aanpak

Provincies spelen een belangrijke rol bij het realiseren van een cultuur van ruimte en vertrouwen. Zij kunnen de ontwikkeling stimuleren naar een minder gedetailleerde sturing en naar een focus op de kwaliteit en effectiviteit van de hulpverlening. In 2008 heb ik samenwerkingsafspraken gesloten met alle provincies en grootstedelijke regio's over het terugdringen van de ervaren regeldruk in hun provincies met 25%.

Veel provincies zijn actief in de regeldruk aanpak. De provincie Noord-Brabant bijvoorbeeld heeft voor de tweede keer een ontregelconferentie georganiseerd op 25 maart 2010. Op deze dag presenteerden jongeren en professionals de resultaten van het actieplan van Noord-Brabant. Aan bod kwamen onder andere: De Living lab (jongeren houden hun eigen dossier bij met behulp van een digitale sleutelhanger), de levensloopconsulent (de consulent begeleidt cliënten die langdurige zorg nodig hebben), Slim (werken vanuit de vraag van de cliënt, minder overdrachtmomenten en mensgericht werken), en begrijpelijk taal.